

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний коледж

Циклова комісія економіки, управління та адміністрування

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Макроекономіка

освітній рівень	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
галузь знань	07 Управління та адміністрування
спеціальність	075 Маркетинг
спеціалізація	Маркетинг
освітня програма	«Маркетинг»
мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Макроекономіка» розроблена на підставі програми навчальної дисципліни «Макроекономіка», затвердженої на засіданні Педагогічної ради Харківського торговельно-економічного коледжу КНТЕУ (протокол від 30.06.2020 № 5)

Розробник програми: Клочко В.М., кандидат економічних наук, доцент, викладач циклової комісії економіки, управління та адміністрування

Затверджено на засіданні циклової комісії економіки, управління та адміністрування (протокол від 23.06.2020 року № 11)

Голова циклової комісії

(підпис)

І.В. Руденко

Погоджено:

Заступник директора
з навчально-методичної роботи

Методист вищої категорії

Завідувач відділення економіки та бізнесу

Л.М. Біленко

Г.М. Гузенко

А.О. Корницька

Робоча програма навчальної дисципліни «**Макроекономіка**» розроблена на підставі програми навчальної дисципліни «**Макроекономіка**», затвердженої на засіданні Педагогічної ради Харківського торговельно-економічного коледжу КНТЕУ (протокол від 30.06.2020 № 5)

Розробник програми: Клочко В.М., кандидат економічних наук, доцент, викладач циклової комісії економіки, управління та адміністрування

Затверджено на засіданні циклової комісії економіки, управління та адміністрування (протокол від 23.06.2020 року № 11)

Голова циклової комісії _____ І.В. Руденко
(підпис)

Погоджено:

Заступник директора
з навчально-методичної роботи

Л.М. Біленко

Методист вищої категорії

Г.М. Гузенко

Завідувач відділення економіки та бізнесу

А.О. Корницька

Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «**Макроекономіка**» є складовою освітньої програми підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, галузі знань галузі знань **07 Управління та адміністрування**, спеціальності **075 Маркетинг**, спеціалізації **Маркетинг**.

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Макроекономіка**» є формування системи знань про механізм функціонування національної економіки на підставі сучасних макроекономічних теорій, обґрунтованих світовою та вітчизняною наукою, та досвід макроекономічної практики.

Обсяг навчальної дисципліни

Форми здобуття освіти	Кредити ЄКТС	Години	Навчальні заняття				Самостійна робота
			лекції	практичні	семінарські	лабораторні	
Денна	6	180	48	48	-	-	84
Заочна	6	180	10	8	-	-	162

Навчальна дисципліна «**Макроекономіка**» вивчається:

- здобувачами вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за денною формою на першому курсі у другому семестрі і передбачає екзамен;
- здобувачами освіти за заочною формою на першому курсі у першому і другому семестрах і передбачає екзамен.

Статус навчальної дисципліни: обов'язкова.

Передумови вивчення навчальної дисципліни «**Макроекономіка**»: навчальна дисципліна «**Макроекономіка**» є дисципліною циклу професійної підготовки, яка формує основні компетенції здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, які навчаються за освітньою програмою. Передумовами вивчення є оволодіння фаховими компетентностями, що сформувалися у здобувачів освіти під час навчання на початковому циклі, при вивченні таких навчальних дисциплін, як основи маркетингу, маркетингові дослідження, мікроекономіка, менеджмент.

Очікувані результати навчання: передбачувані результати вивчення дисципліни «**Макроекономіка**» мають стати складниками таких **програмованих результатів навчання:** аналізувати і прогнозувати ринкові явища та процеси на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності (ПРН 2); збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та маркетингові показники, обґрунтовувати управлінські рішення на основі використання необхідного аналітичного й методичного інструментарію (ПРН 4); визначати функціональні області маркетингової діяльності ринкового суб'єкта та їх взаємозв'язки в системі управління, розраховувати відповідні показники, які характеризують результативність такої діяльності (ПРН 6); уміти проводити аналіз діяльності підприємства, визначати рівень його конкурентоспроможності, обґрунтовувати рішення щодо розширення асортименту основних і додаткових послуг, використовуючи програмні засоби обробки ділової інформації (ПРН 11); розробляти пропозиції щодо формування і вдосконалення товарної, цінової, збутової політики підприємства з урахуванням максимального задоволення потреб споживачів (ПРН 18).

Здобувач освіти має **розумітися** на таких питаннях, як: основні поняття і значення макроекономіки; причини макроекономічної нестабільності; предмет, об'єкти та методи макроекономіки; основні макроекономічні показники в системі національних рахунків; функції і завдання макроекономіки; основні аспекти ринку праці; рівень життя та методи його вимірювання; основні показники фінансової політики; механізм зовнішньоекономічної діяльності; основні аспекти соціальної політики держави. **Уміти:** проводити аналіз методів дослідження в макроекономіці; розраховувати валовий національний продукт та вміти аналізувати його використання;

користуватися нормативними та законодавчими актами щодо вирішення конкретних практичних завдань з економіки на макроекономічному рівні; формувати можливі заходи щодо поліпшення фінансово-господарської діяльності держави в цілому; знаходити варіанти для покращення фінансової ситуації в державі; опрацьовувати і використовувати економічну та правову інформацію в управлінні; аналізувати зміну цін і ВНП; виявляти види і причини інфляції.

Критерії оцінювання результатів навчання

Рівні компетентності	Критерії оцінювання	За 100-бальною шкалою
Низький (недостатній)	Здобувач освіти не засвоїв більшості тем програми навчальної дисципліни, не вміє викласти зміст більшості основних питань. Не виконав більшості завдань кожної теми та поточного контролю в цілому. Володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, викладає його фрагментарно.	1–34
	Здобувач освіти засвоїв лише окремі питання програми навчальної дисципліни. Не вміє достатньо самостійно викласти зміст більшості питань. Виконав лише окремі завдання кожної теми та поточного контролю в цілому. Володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	35–59
Середній (репродуктивний)	Здобувач освіти недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми програми навчальної дисципліни, не вміє самостійно викласти зміст деяких питань. Окремі завдання кожної теми та поточного контролю виконав не повністю, володіє матеріалом на репродуктивному рівні, здатний відтворити значну його частину, робить спроби аргументувати відповідь прикладами, може відтворити значну частину теоретичного матеріалу.	60–74
Достатній (конструктивний)	Здобувач освіти недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання програми навчальної дисципліни. Вміє самостійно викласти зміст основних питань, виконав завдання кожної теми та поточного контролю в цілому, дає досить повну відповідь на поставлені запитання з незначними неточностями. Певною мірою володіє вивченим обсягом матеріалу, в тому числі і застосовує його при виконанні практичних завдань. Розв'язує практичні завдання в стандартних ситуаціях, може наводити окремі власні приклади на підтвердження своїх думок.	75–89
Достатній (творчий)	Здобувач освіти повно та ґрунтовно засвоїв всі теми навчальної програми вміє вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, виявляє глибокі теоретичні знання та уміння застосовувати їх у різноманітних ситуаціях, розуміє значення навчальної дисципліни для своєї професійної підготовки, повністю виконав усі завдання кожної теми та поточного контролю в цілому. Може наводити переконливі оригінальні приклади з практики для доведення власної позиції. Брав участь в олімпіадах, конкурсах, конференціях.	90–100

Засоби діагностики результатів навчання, методи їх демонстрування

Засоби діагностики результатів навчання включають: виступ з основних питань; доповнення, запитання до виступаючого, рецензії на виступ; усна наукова доповідь, презентація результатів виконаних завдань та досліджень; участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття (круглих столів, ділових іграх тощо); аналіз джерельної і монографічної літератури; письмові завдання (тестові, контрольні, підсумкові модульні, індивідуальні творчі роботи тощо); реферат, есе (письмові роботи, оформлені відповідно до вимог).

Програма навчальної дисципліни

Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами

Модуль 1 Рівновага на товарному ринку

Тема 1.1 Макроекономіка як наука. Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Макроекономіка. Мікроекономіка. Предмет макроекономіки. Методи досліджень в макроекономіці. Економічна система. Виникнення макроекономіки. Еволюція розвитку ринкової економічної системи та необхідність державного регулювання економіки. «Велика депресія» та основні положення кейнсіанства. Основні економічні цілі. Основні проблеми макроекономіки: інфляція, безробіття, економічне зростання, розподіл доходів, торгівельний баланс та вплив на них за сучасних умов з боку держави. Еволюція теорій макроекономічного регулювання: монетаризм, теорія раціональних очікувань, економіка пропозиції, інституціоналізм. Система національних рахунків та її складові. Валовий національний та валовий внутрішній продукт, відмінності між ними. Методи розрахунку основних макроекономічних показників. Розрахунок ВВП за доходами та витратами. Метод доданої вартості. Недоліки та проблеми при розрахунку ВВП. Номінальний та реальний ВВП. Дефлятор ВВП. Чистий національний продукт та національний доход. Показники особистого доходу та доходу, що отримано. Співвідношення темпів росту ВВП і національного доходу та національне багатство.

Тема 1.2 Економічне зростання. Макроекономічна нестабільність

Економічне зростання. Інтенсивний та екстенсивний типи економічного зростання. Чинники, що обумовлюють економічне зростання. Вимір та протиріччя економічного зростання. Двухфакторні та багатфакторні моделі економічного росту. Концепція стадій економічного росту. Модель зростання Е.Домара. Модель зростання Р.Харрода. Гарантований тип росту. Модель зростання Р.Солоу. Ефективність економічного зростання. Циклічність як загальна форма економічної динаміки. Економічний цикл та його характерні риси. Етапи економічного циклу. Економічні показники на різних етапах циклу. Прогнозування ділової активності. Короткострокові економічні цикли Дж.Кітчина та У.Мітчела. Середньострокові економічні коливання: виробничі цикли за К.Марксом, К.Жугляром, С.Кузнецом. Економічні теорії циклів. «Довгі хвилі» Н.Кондратьєва. Концепції державного анти циклічного регулювання.

Тема 1.3 Сукупний попит та сукупна пропозиція

Попит та пропозиція в макроекономіці. Поняття сукупного попиту та чинників, що його обумовлюють: ефект ставки відсотку, ефект багатства, ефект імпортової купівлі. Складові сукупного попиту: витрати споживачів, інвестиції, державні та імпортні витрати. Нецінові чинники сукупного попиту. Сукупна пропозиція в економіці. Класичний, кейнсіанський та проміжний відрізки кривої сукупної пропозиції, їх характеристика. Нецінові чинники сукупної пропозиції. Макроекономічна рівновага та її встановлення за умов економічного спаду та повного використання ресурсів.

Тема 1.4 Споживання, заощадження та інвестиції

Споживання та заощадження: взаємозв'язок та відмінності. Заощадження як відкладене споживання. Середня та гранична схильність до споживання та заощаджень. Прогнозування

динаміки споживання та заощаджень. Індекс споживчого настрою. Інвестиції та їх функціональне призначення. Функція попиту та інвестиції. Врахування чинників та джерел формування інвестиційної політики. Взаємозв'язок між заощадженнями та інвестиціями з точки зору класичної та кейнсіанської економічної теорії.

Тема 1.5 Сукупні витрати та ВВП

Сукупний попит та сукупні витрати в економіці. Витрати споживачів. Заплановані та фактичні витрати. Функція споживання в моделі Дж.Кейнса. Інвестиційні витрати. Модель кейнсіанського хреста. Граничний рівень доходу та автономний рівень споживання. Інфляційний та дефляційний розрив. Вплив державних витрат та імпорتنих закупівель на макроекономічну рівновагу та ВВП. Теорія мультиплікатора в моделі Кейнса.

Тема 1.6 Держава в системі макроекономічного регулювання

Необхідність та цілі державного регулювання економіки. Класична, кейнсіанська та неокласична модель ролі держави в економіці. Теорія суспільного вибору. Основні економічні функції держави: забезпечення правового захисту конкуренції, стійкого грошового обігу, перерозподіл доходів та ресурсів, стабілізація економіки, антимонопольна та зовнішньоекономічна діяльність. Ефективність економічної політики. Методи та інструменти державного регулювання. Індикативне та директивне планування в ринковій економіці. Види державної економічної політики. Державне регулювання за умов перехідної економіки.

Модуль 2 Державне регулювання економіки

Тема 2.1 Фіскальна політика

Зміст, види та завдання фіскальної політики. Кейнсіанська концепція фіскальної політики. Бюджетна система. Державний бюджет. Вплив засобів фіскальної політики на макроекономічну ситуацію. Державні витрати та сукупний попит. Податки та їх види. Гранична ставка податку. Крива Лаффера. Стимулююча та стримуюча фіскальна політика. Фіскальна політика та економічне зростання. Мультиплікатор державних витрат. Бюджетний дефіцит та державний борг. Державний борг та його вплив на національну економіку.

Тема 2.2 Ринок праці і соціальна політика. Рівень життя і методи його вимірювання

Ринок праці. Попит та пропозиція на ринку праці. Зайнятість та безробіття як макроекономічні явища ринкової економіки. Ринок праці та його рівновага. Безробіття та її види. Циклічне безробіття, структурне безробіття, циклічне безробіття. Державне регулювання ринку праці. Доходи населення, їх види і джерела формування. Соціальна політика держави та способи оцінки рівня життя населення. Причини диференціації доходів та її оцінка. Крива Лоренца.

Тема 2.3 Грошовий ринок та монетарна політика. Проблеми інфляції в сучасній економіці

Зміст та елементи грошової маси. Грошовий ринок: зміст, суб'єкти, функції. Попит, пропозиція та рівновага на грошовому ринку. Грошові, грошова маса та її визначення в макроекономіці. Банківська система. Банки, їх функції. Грошово-кредитна політика держави. Інфляція в економіці. Вимірювання інфляції. Види і причини інфляції. Соціально-економічні наслідки інфляції. Основні економічні цілі та залежність між ними. Взаємозв'язок інфляції та безробіття. Вплив інфляції на перерозподіл і антиінфляційна політика держави.

Тема 2.4 Фінансова система і фінансова політика

Фінансові відносини в економіці. Функції фінансів. Цілі та задачі фінансової політики. Державний бюджет і бюджетний дефіцит. Державний борг та проблеми державного боргу. Взаємозв'язок грошово-кредитних та фіскальних методів політики держави.

Тема 2.5 *Механізм зовнішньоекономічної діяльності*

Етапи становлення і основні риси світового господарства. Теорія зовнішньої торгівлі. Світова торгівля та види зовнішньоторговельної політики. Валюта та її роль в світовій торгівлі. Валютні курси. Види валютних курсів. Конвертованість валюти.

Тема 2.6 *Інтеграція економіки України в світове господарство*

Характеристика економіки України на сучасному етапі та основні показники розвитку України. Зовнішня торгівля України та її торгові партнери. Кредитні відносини та інвестиції в Україні. Зовнішня та трудова міграція в Україні. Економічна інтеграція в Україні.

Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин													
	усього	денна форма						заочна форма						
		аудиторні	у тому числі				самостійна робота	аудиторні	у тому числі				самостійна робота	
			лекції	практичні	семінарські	лабораторні			лекції	практичні	семінарські	лабораторні		
Модуль 1 Рівновага на товарному ринку														
Тема 1.1 Макроекономіка як наука. Макроекономічні показники в системі національних рахунків	15	8	4	4	-	-	7	2	2	-	-	-	14	
Тема 1.2. Економічне зростання. Макроекономічна нестабільність	15	8	4	4	-	-	7	2	-	2	-	-	14	
Тема 1.3. Сукупний попит та сукупна пропозиція	15	8	4	4	-	-	7	2	2	-	-	-	14	
Тема 1.4. Споживання, заощадження та інвестиції	15	8	4	4	-	-	7	2	-	2	-	-	12	
Тема 1.5. Сукупні витрати та ВВП	15	8	4	4	-	-	7	-	-	-	-	-	14	
Тема 1.6. Держава в системі макроекономічного регулювання	15	8	4	4	-	-	7	2	2	-	-	-	12	
Разом за модулем 1	90	48	24	24	-	-	42	10	6	4	-	-	80	
Модуль 2 Державне регулювання економіки														
Тема 2.1. Фіскальна політика	15	8	4	4	-	-	7	2	-	2	-	-	14	
Тема 2.2. Ринок праці і соціальна політика. Рівень життя і методи його вимірювання	15	8	4	4	-	-	7	2	2	-	-	-	14	
Тема 2.3. Грошовий ринок та монетарна політика. Проблеми інфляції в сучасній економіці	15	8	4	4	-	-	7	2	-	2	-	-	12	
Тема 2.4. Фінансова система і фінансова політика	15	8	4	4	-	-	7	2	2	-	-	-	14	
Тема 2.5. Механізм зовнішньоекономічної діяльності	15	8	4	4	-	-	7	-	-	-	-	-	14	

Тема 2.6. Інтеграція економіки України в світове господарство	15	8	4	4	-	-	7	-	-	-	-	-	14
Разом за модулем 2	90	48	24	24	-	-	42	8	4	4	-	-	82
Усього	180	96	48	48	-	-	84	18	10	8	-	-	162

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Години	
		денна форма	заочна форма
Модуль 1 Рівновага на товарному ринку			
1	Тема 1.1 Макроекономіка як наука. Макроекономічні показники в системі національних рахунків	4	-
	Підтема 1. Методи розрахунку ВВП за галузями, кінцевими витратами та доходами	2	-
	Підтема 2. Аналіз індексів Ласпейреса і Пааше	2	-
2	Тема 1.2. Економічне зростання. Макроекономічна нестабільність	4	-
	Підтема 1. Природно-економічні фактори економічного зростання	2	2
	Підтема 2. Економічне зростання та його типи	2	-
3	Тема 1.3. Сукупний попит та сукупна пропозиція	4	-
	Підтема 1. Сукупна пропозиція і фактори, що її визначають	2	-
	Підтема 2. Рівновага сукупного попиту і сукупної пропозиції	2	-
4	Тема 1.4. Споживання, заощадження та інвестиції	4	-
	Підтема 1. Методи розрахунку інвестицій	2	2
	Підтема 2. Інвестиції: сутність, фактори, які впливають на їх величину	2	-
5	Тема 1.5. Сукупні витрати та ВВП	4	-
	Підтема 1. Методи розрахунку ВВП	2	-
	Підтема 2. Модель «витрати-випуск»	2	-
6	Тема 1.6. Держава в системі макроекономічного регулювання	4	-
	Підтема 1. Роль держави в економіці та основні функції держави	2	-
	Підтема 2. Сутність політики макроекономічної політики держави	2	-
Разом за модулем 1		24	4
Модуль 2 Державне регулювання економіки			
	Тема 2.1. Фіскальна політика	4	-
	Підтема 1. Співвідношення показників в системі національних рахунків	2	2
	Підтема 2. Зіставлення сукупних витрат і обсягу виробництва	2	-
	Тема 2.2. Ринок праці і соціальна політика. Рівень життя і методи його вимірювання	4	-
	Підтема 1. Заробітна плата як регулятор ринку праці	2	-
	Підтема 2. Організація оплати праці в Україні	2	-
3	Тема 2.3. Грошовий ринок та монетарна політика. Проблеми інфляції в сучасній економіці	4	-
	Підтема 1. Методи оцінки інфляції	2	2
	Підтема 2. Проблеми інфляції в сучасній економіці	2	-
4	Тема 2.4. Фінансова система і фінансова політика	4	-
	Підтема 1. Фінансова система	2	-
	Підтема 2. Фінансова політика	2	-
5	Тема 2.5. Механізм зовнішньоекономічної діяльності	4	-
	Підтема 1. Форми міжнародного співробітництва України	2	-
	Підтема 2. Зовнішньоторговельна діяльність України	2	-
6	Тема 2.6. Інтеграція економіки України в світове господарство	4	-

	Підтема 1. Передумови входження України до світового економічного простору	2	-
	Підтема 2. Пріоритети України в регіональному співробітництві	2	-
Разом за модулем 2		24	4
Усього		48	8

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Години	
		денна форма	заочна форма
-	-	-	-

Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Години	
		денна форма	заочна форма
-	-	-	-

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Години	
		денна форма	заочна форма
1	2	3	4
Модуль 1 Рівновага на товарному ринку			
1	Тема 1.1 Макроекономіка як наука. Макроекономічні показники в системі національних рахунків	7	14
2	Тема 1.2 Економічне зростання. Макроекономічна нестабільність	7	14
3	Тема 1.3. Сукупний попит та сукупна пропозиція	7	14
4	Тема 1.4. Споживання, заощадження та інвестиції	7	12
5	Тема 1.5. Сукупні витрати та ВВП	7	14
6	Тема 1.6. Держава в системі макроекономічного регулювання	7	12
Разом за модулем 1		42	80
Модуль 2 Державне регулювання економіки			
7	Тема 2.1. Фіскальна політика	7	14
8	Тема 2.2. Ринок праці і соціальна політика. Рівень життя і методи його вимірювання	7	14
9	Тема 2.3. Грошовий ринок та монетарна політика. Проблеми інфляції в сучасній економіці	7	12
10	Тема 2.4. Фінансова система і фінансова політика	7	14
11	Тема 2.5. Механізм зовнішньоекономічної діяльності	7	14
12	Тема 2.6. Інтеграція економіки України в світове господарство	7	14
Разом за модулем 2		42	82
Усього		84	162

Форми поточного та підсумкового контролю: індивідуальна, групова, фронтальна перевірки; усний, письмовий, практичний, тестовий, модульний контроль; самоконтроль, взаємоконтроль; екзамен.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою). Спеціального обладнання та програмного забезпечення при вивченні навчальної дисципліни програмою не передбачено, але передбачено широке використання навчальних презентацій.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка. Київ : Знання, 2017. 703 с.
2. Макроекономіка: базовий курс / І.Й. Малий, І.Ф. Радіонова, Т.Ф. Куценко, Н.В. Федірко. Київ : КНЕУ, 2016. 246 с.
3. Архієреєв С.І., Волоснікова Н.М., Губанова Н.Н. Макроекономіка. Харків : Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т», 2019. 215 с.

Додаткові

4. Богдан Т.П. Активізація та підвищення якості державних інвестицій в Україні. *Фінанси України*. 2019. № 3. С. 56–72.
5. Дробязко А.О., Любич О.О. Посилення ролі банків з участю держави в капіталі у забезпеченні. *Фінанси України*. 2019. № 2. С. 43–57.
6. Кудряшов В.П., Іваницька О.М., Балакін Р.Л. Розвиток фінансів державного сектору України. Київ : ДННУ «Академія фінансового управління», 2016. 239 с.
7. Єфименко Т.І., Соколовська А.М. Механізми фінансування та фіскального стимулювання залучення інвестицій у науку і освіту. Київ : ДННУ «Академія фінансового управління». Київ. 2018. 448 с.
8. Єфименко Т.І. Державні фінанси України: розвиток та управління змінами (проблеми економічної безпеки). Київ : ДННУ «Академія фінансового управління», 2017. 496 с.
9. Соколовська А.М. Податкова гармонізація в Україні в умовах реалізації Угоди про асоціацію між Україною і ЄС. Київ : ДННУ «Академія фінансового управління». Київ. 2017. 448 с.